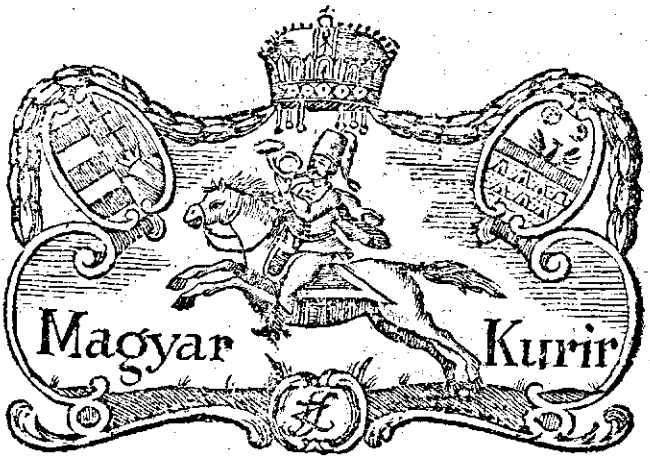

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Indúlt BÉTSBÖL *Szeredán* 5. *Mártzb.* 1788.

A' Felséges Monárkha el-indúláſakor az Udvari Státuſoktól a' ſzokás-ſzerént el-bútsuzott, és valamint máskor, ugy moſtan-is egéſz bóltz Fejedelmi és édes Atyai gondoskodáſsal indúla-el a' maga utjának követésére, és minden határ-széleken lévö hadi-erejének meg-ſzemlélésére, és — — — — — — Mégyen ö Felsége Trieſtbe, onnan a' Kordont meg-kerülvén, a' nagy Tábor körrül *Futakon* lévö ſzállásába ſzáll-bé; hol már a' F. Királyi hadi-kéſzületektöl kéſzen váratik. A' Tábori hadi Kantzellária, és a' Tábori Poſta-hivatalra ki-rendel-

tetett ſzemélyek moſt minden orán indúlnak; ugy hogy a' Monárkhának meg-érkezésével ezeknek-is a' nagy Tábornál jelen kelletik lenniek; és mind az, valami tsak a' Táborhoz tartozik ezen h. 15-dikén mind helyben léſzen. Béts mellett majd minden nap ujj Sergek mennek le-felé, itt ujra ſzedik a' Réklutát, valamint másút. A' Jáſsiban vólt F. Ts. és K. Gondviſelö B. *Métzburg* Ur Bétsbe ſzerentséſen meg-érkezett. (**) A' Magyar-orſzágon Föigazgató Vezérnek 22-dik Febr. költ jelentéſe, környül-állásaival edgyütt tartja a' Dunán el-vett Török hajóknak el-vételét, vagy el-meritését: — Hogy tudniillik a' Broder-Regementbéli Májor *Legrad*, Oberſter *Csernek* Ur rendeléséböl a' Bereskánál lévö 9. Török hajokra ütött, és azokat ſzerentséſen általhozta. Tüzeltek ugyan a' Törökök rájok approbb és nagyobb tüzzel, de az emlitett Májor olly vitézül hordozta Katonáit, hogy nem tsak azokból el-nem veſztett, söt a' Törököket a' partról és a' faluból-is el-kergette: itt hány eſett-le a' Törökökböl nem tudatik azon kivül, hogy 4. halva hoztakel a' miéinkek; közzüllök pedig 6-ton ſebet kaptak. Az emlitett Májor Ur, a' magával lévö 3. Hadnagyoknak *Sardian*, *Igmianovits*, és *Tugefits* Uraknak, söt az egéſz ſeregnek ditséretes maga viſeléſeken való meg-nyugovásának különös jeleit adta.

Az Illiriai Oláh-Regementböl-való Kapitány *Mahovátz*, a' kire bizatott vólt Gradiſtyének és Golubátznak meg-vétele; Kapitány *Schmiddel* edgyesülve 12-dik Febr. Bovetzet körül vévén, a' benne lévö Törököket fel-adásra kérte, és a' kik magokat a' Sas ſzárnyai alá önként ajánlották, edgy néhány gabonával terhelt hajókkal edgyütt által hozta. — Kapitány *Robáſitza* a' Semendrián alól találtatott Tö-

rök

rök hajókat 11. hajós-legényekkel el-fogta; kik kereſztyéneknek vallván magokat, el-botsátattak. — Hadnagy *Bránovátzi* a' Semendria mellett lévö hajókra ütvén; ámbár keményen ágyuztak rája a' Várból; mégis addig viſzſza-nem tért, mig réſz-ſzerént el-nem meritette, réſz-ſzerént el-nem hozta a' hajókat. A' Katonái közül edgy el-eſett, 3 pedig ſebet kapott. — A' Generál Gróf *Vartenslébentöl* küldetett Kapitány *Julius*, Krotzkánál 8. bé-fogyott Török-hajókat el rontott, és az azokat örzö Törököket ſzéllyel verte. Február. 17-dikének éjtſzakáján Kapitány *Robáſitza*, a' maga ſergével *Semendriának* Kapuját bé rontani és vágni probálta; de ez a' Gróf *Vartenslébentöl* különösön meg-ditsértetett Kapitány, Hadnagy *Heindel*, Záſzlotartó *Simonovits*, 26 köz-legénnyel edgyütt ſebet kaptak; két káplár és 6 köz legény el-eſett; mellyre az oſtromtól megſzünvén viſzſza jöttek a' Dunán, edgy néhány ſzáz Semendriából önként ide által ſzaladó lélekkel edgyütt. — Az Erdélyi Fö-igazgató Vezér *Fábris* Urtól Febr. 20 dikán költ jelentés ſzerént: a' *Veres-Toronyi*, *Törtsvári Temeſi*, *Bozzai*, *Ójtozi*, *Gémeſi*, és *Beretzki* Paſsuſokra (által járó hellyekre) az ott lévö katonaság ki-állott: söt Veres-Toronynál Oláh-orſzágba az Ólton-is által menvén Gribléſt nevü faluban lévö Török örizetre, mely edgy Pulkovnyikból (Hadnagy) és 6 lovas katonákból állott, rá-ütöttek, és azokat még más 10. lesbe rakott katonákkal edgyütt el-fogván Szebenbe küldötték. (**) — Ujj és Ó-Orſovának meg-vétele környül-álláſait edgy *Méhádjából* a' m. h. 13-dikán költ tudoſitás következendö modon irja-le: Midön a' múlt honapnak 9 dikén Gen. *Papilla* és *Pallavitzinyi* Hibel Obeſter Urral, edgy Diviſio Illiriai

Oláh-

Boston Public Library Central Library Clio

Oláh-katonasággal és 1000 kemény-lövö Jágerekkel reggeli 8 ora tályban O-Orfovához közelittenének, edgy örizeten álló Török ugyan mérges tekinteteket vete reájok; és jelt ada, hogy a' miénkre tüzet adjanak; de ezt edgy a' Jágerek közzül tzélba vévén, fegyverét el-veté, és el-szalada. Midön a' helység be érkezének, edgy Görög kereskedö által meg-tudá a' Vezér, hogy az Helységnek Kapitánnya edgy Kávé-házban vólna; azért minden Sergével ezen Kávé-ház elött meg-álván, hól a' Török Kapitány 20-ad magával tsendesen okádja vala a' fustet; Generál *Papilla* 2 Pistollyait készen a' két kezében tartván, Generál *Pallavitziny* kardot ránta, közelebb méne a' Kávé-házhoz és Illyriai nyelven bé-kiált a' Törökoknek, hogy jöjjenek-ki. Midön ezt a' Törökök meg-hallák és az ablakon ki-tekintve a' sok fegyveres népet szemlélék kinek kinek ki-esett a' pipa szájából, és edgy sem akarja vala ki-ütni az orrát; de midön másodszor-is mérgesen hivná-ki öket, az ajtóhoz jövének, hól Gen. *Papilla* igy szólla hozzájok: En F. Ts. és Királlyi *Bassa* vagyok (Generál) és az én Monárkhámnak parantsolatjára O-Orfovát el-foglaltam, ti a' ti házaitokban minden sértödés nélkül meg-maradhattok és hivatalatok-szerént való munkáitokat folytathattyátok, ha ugy kivánjátok; ha pedig e' nem tettzik, minden fel-kelhetö jóvaitokkal és tseléditekkel szabadon ki-költözhettek; ha pedig ellent akartok állani és tsak edgy Ts. és K. Katonára fegyvert fogtok; igy feleségestöl edgyütt mingyárt le-vagdaltattok. Ezen a' Törökök égre meresztett szemekkel meg-üték a' mellyeket, meg-köszönék a' Vezér kegyelmességét, és kérék, hogy engedne nékiek szabad ki-költezést. Ezt a'

Ge-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Generál nékik leg-ottan, mihelyt minden fegyvereket elé hordak és által-adák, meg-engedvén, könyörgének a' Vezérnek, hogy tsak a' kéfeket hagyná meg; ezt-is a' Fö Vezér Ur meg-hagyván nállok, *Henfeler* Kapitány vigyázatja alatt, mint edgy 8 Familiák, többnyire mind kereskedök, mindenestöl hajóra rakodának. Meg-illetödésre méltö szemlélés vala, midön Kapitány *Henfeler* maga az *Mustafa* Kapitányt tsak nem a' válain vivé a' hajoba, és 3 öreg Török-aszszonyokat karjoknál-fogva. Minden Török meg-kivánnya vala háládatosságnak jeléül a' Kapitánynak kezét szorittani, és kéfekkel 's egyébb ajándékokkal kinálják vala, mellyeket a' nagy szivü Kapitány köszönet mellett meg-vete. Edgy néhány Törököket ott tartoztatának; mivel némely el-szaladtak edgy Keresztény inast el-vittenek vala magokkal, mig nem azt viszsza-adják. O-Orsovában sok mézet, lisztet, Riskását és egyébb életre való dólgokat hagyának a' Törökök. Ezen Helységnek oltalmazására Obestl. G. *Nugent* Ur marada és *Henfeler* Kapitány edgy Kompánia Oláh és 1000 Jágerekkel. Ujj-Orsovát-is Generál *Papilla* foglalta-el azon kivül, hogy a' Törökök ellent-álhattanak vólna. Ezen két Orsovából a' Törökségnek nagyobb része Belgrádba szaladott; kiknek noha az ellenség meg-kegyelmezett, mégis a' háborunak veszedelmes tüzét el-nem kerulheték; mert a' Belgrádi Jantsárok meg-tudván; hogy a' magok lakó-hellyeket minden ellent-állás-nélkül adták-fel, tüzet adának nékiek rész-szerént, rész-szerént mind-egyiket le-vagdalák. — A' *Rátsai* Komendáns, a' Gróf *Gyulai Sámuel* Sergének Obestlájdinántja *Pongrátz* Ur 10-dik Febr. parantsolatott veve, hogy a' Török örizetbéli Katonáknak hajóit, melyek *Rátsától*

mint

mint edgy 1000 lépésnyire valának szedgye-el; a' honnan *Pongrátz* Ur leg-ottan edgy 6 fontos gollyobisú ágyut a' partra szegeztetvén 17-szer edgy-más után tüzet adata és az-alatt edgy Hadnagyot 56 emberrel a' vizen-túl helyheztetvén, a' Törökökre, kik mint edgy 70-nen valának tüzeltetni kezde. Erre a' Törökök minek-utánna minden ellent-állásnélkül el-szaladtanak vólna, amazok az örzö kallibákat fel-gyujták, 9 hajókat el-vevének. 11-dikben 2 gyümöltsel meg-terheltetett hajókat, mellyek *Drinából* jönek vala, *Rátsánál* megint el-fogának, és a' gyümölts a' katonaság között fel-osztaték. — A' többi között edgy ollyon Török hajót-is fogtanak-el a' mi Vitézeink, mely tsupa fogoly lántzokkal vala meg-terhelve; melyből meg-tettzik, hogy a' Törökök már elöre sok Rabokra tsinálnanak vala Kontót. — A' Belgrádiak 2 ágyukat szegeztenek a' Száva partyára, hogy ott a' hid-tsinálást meg-akadályoztassák, és 60 Jantsárok vagynak mellette; de ezt az innen lévö ugy nevezett Tólvaj-sereg csak neveti, és igéri, hogy nem sokáig fog ott ülni. — 17-dikben mint edgy 600 fobol álló Sereggel erösittetett meg Belgrád; kik között 40-venen Lovasok valának. — Minthogy Pétervárádon szük a' szállás, a' Generál Komandó Eszekre ment által. — Hogy a' *Trafniki* Basa hivataljából le-tétett légyen mindenek igaznak irják; söt némely ujjabb tudositások-szerént, edgy néhány fö Törökökkel edgyütt el-szaladván; ugy gondoltatik, hogy fö igazgató Vezér *Devins* Urnál kért szálást magának és ott vagyon. Az öreg jó szivü *Deli-Achmet* a' Belgrádi Basa-is öszve-hivatta Belgrádban a' föbb Törököket és eleikbe adta, hogy nékik a' jelen-való idöben sokkal jóbb vólna az ott lévö Keresztényekkel embersége-

sen

fen bánni, hogy ezek-is jövendöben velek embersé-get viszontogalhassanak. A' Keresztényeket hasonló-képpen öszve-hivatta; azoknak el-szedett fegyvereiket visszsza-adatta, és intette őket, hogy ők-is a' Vár oltalmában minden ki-telhető segitséggel légyenek. Némellyek ugy vélekednek, hogy ez a' jó-szivű Ur a' kétfejű Sasnak nem gyülölöje. — Belgrád még eddig semmi próba tüzet nem szenvedett, de itt olly szél fú, hogy ebben az hónapban 60 ezer fegyveresek fognának edgy jó estvét mondani addig, mig ebben a' hónapban a' Török nagy Tábor öszve-gyülne, és a' Serviába rendelt 100 ezer és Bosniába jövendő 60 ezer Törökök meg-nem érkeznének. Nékünk Novemberben és Décemberben 3 igen bőlts és okos hadi Tiszztjeink jártanak Belgrádban; edgyik mint marhával kereskedő, a' másik mint hajos-mester, a' 3-dik mint ennek szólgája; kik Belgrádnak belső 's külső állapotját ugy ki-tanúlták, tsak a' mint kellett; éppen tsak az-ólta hányt mináknak nints bizonyos hellyek. A' Széleken lévő Katonaság, u. m. a' Horvátok s. t. olly ditséretesen viselték magokat, hogy ezek tsak nem örök emlékezetet érdemelnek, mindenek ezt beszéllik Bétsben.

Varsovból ezen honapnak 7-dikén kőlt tudósitások illyen történetet foglalnak magokban: „ Mint edgy 4 száz Tzigányokból és Oláhokból álló Tolvajoknak Serege, éjtszakának idején a' *Báltánál* lévő Vám-házra ütvén, a' pénz-gondviselőjét 2 vámos szólgákkal edgyütt meg-ölték, és 39 ezer forintot a' *Cassából* el-vittenek. Edgy 3-dik szólga, a' ki a' lármára fel-ebredvén el-szaladott vala, hirt adott a' Lengyel-Vezér *Bélák* Urnak, ki 300 könnyü lovasokat botsátván ezeknek üldözésekre, 12 mértföldel

földel a' Török széleken belöl a' tolvajokat utól ér ték; 200-at közüllök, ámbár keményen oltalmaztá is magokat, el-fogtak; az el-lopott pénzt töllek el vették; söt ezen fellyül még 60 ezer forintot, mellyet az ö tolvaji Cassájokban találtanak; mellyekkel, közüllök-is egy néhányon el-esvén vizsza-tértenek. — A' Hertzeg *Repnin* Vezérsége alatt véghetetlen hadi-erö gyült-öszve Kersonban, és minden orán kotzagtatni fognak Otsakov-vára kapuit. *Kinburn*-is nagy erö és örizet között vagyon. Azt a' kemény hadi-készületet, mellyet most Muszka-ország és Austria tészen, nem lehet le-irni; a' honnan hirtelen békeséget nem reménylenek a' Politikusok, 's annál-is inkább, mivel a' Muszka Udvar, némely levelek-szerént következendö punktumok alatt kivánnya a' Békeséget: „ 1.) hogy a' Porta Krimiának vizsza-kérésétöl örökösön meg-szünnyen, 2) hogy Otzakovat a' Noga Tatár-országgal együtt által-adja, 3.) nem-külömben Bendert egész Bessarábiával által-engedje. 4.) A' hadakozó hajókat is a' *Dárdanellákon* keresztül vitorlázni meg-engedje. 5.) A' Nagy-Vezérnek, mint ezen mostani háboru' indittojának fejét a' Divány Péter-várába kuldje, 6.) a' Muszka Követ a' *Bulkakov* Uron tett eröszakért 3 milliom Piástert fizessen. — Hát a' Felséges Tsászár, kinek már még a' tsatázások el-kezdése elött 30 milliomokba kerültek a' hadi-készületek, ingyen békéllene-meg? ezt senki sem gondolhattya; a' Török pedig valamig gyözheti vakmerö. —

Tudósitás. A' kiknek ezen esztendöben Ujságjok járt, és még eddig a' pénzt fel-nem küldötték; azok kétts g-kivül nem fognak meg-neheztelni, ha ezen honapnak 25-dikén tul ujságot nem vésznek; mert 30-dikban az Ujság-ironak kellenék ezekért ki-fizetni az Expeditzio penzt, midon számot vet az Erárium mal; azért addig még küldhetik a' kik küldeni akarják.

Sz. S.

CC-BY-NC-SA Szeged University Library Club

A' régiek Aranykertyének folytatása.

Ne igy akarsz ám meg-fosztani bennünket
Minden élelmünktöl — — —
Hab. Mi jövetelünket.
Nem kell hallod, illyen balra magyarázni,
Üsd-meg szád: mert nyelved most talált hibázni
Semmi kárt nem teszünk, erösen fogadom
Üllökömre, ihol parolám-is adom.
Tsak botsás-el kérlek szabadon 's békével
Hiddel — — — —
Töltés.
— — No! itt nem mégy; játtszik életével
A' ki tsak meg-mottszan-is álló hellyéböl,
Annyival is inkább ha fejeségéböl
Rajtam eröszakot igyekezik tenni.
Hab.
Ne tréfálodj. — — —
Töltés. No! nem; más-felé kell menni.
Nints itt Ország-úttya! nem ládd hogy tilalmos, (a)
Itt az út? itt járni mindennek ártalmos.
Azért ne-is — — —
Hab. engedj; nem lészünk károdra
Meg-lásd, hasznot hajtunk egész határodra
Lám bizony, magad se tudod Megyéd javát.
Gonosznak itéled jó Barátod szavát.

U Özön

(a.) *A' Töltés mellett fenn állö Czimer, vagy határ fojása mutat Zichy Grófnak.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Özön lesz az Áldás! — — —

Töltés. Ni! most mit beszéllesz?

Hiszem ha át' jöhettsz, mindent Sárral béllesz.

Mingyárt el-boritod belsö térségemet,

'S átkozottnak azért majd mondnak engemet.

Vetést, rétet, Falut, mind edgyre pusztitasz

Egyenesre utat és szántást simitasz.

Mind embert, mind barmot élelmétöl fosztod

Es Takarmányokat másoknak el-osztod. (a.)

A' szegény szájából utólsó falattyát,

Ki-kapod, 's el-töröd a' Kenyérnek bottyát.

Ládd! mitsoda Károk ezek? — —

Hab — — Hoho Pajtás!

Jól van; 's hát nem tudod, hogy e' haszon hajtás?

Igaz, hogy meg-mosuk a' gabonák tövét.

De hát Kár ez? Nem igy adjuk-meg az övét?

Igy indulnak szárba, 's szalmásabban nönek,

Ekképpen tészik az Eszterendöt-is bönek.

A' szántott föld puhább; lesz a' Rét 'siros sabb,

A' Ország úttya-is egyenlöbb tsinosabb.

A' Faluk, mellyekben bé-találunk menni,

Egésségesebbek szoktak bizony lenni.

Ki-leprünk belölok sokféle ruttságot,

Ganéj levét, és más egyéb tsunyaságot.

Dombra sokta Kiki rakni takarmányát;

Viszszük hát csak holmi giz-gaz maradványát.

Szegénytöl mit vennénk? holott magának sints.

Bo-

(a.) *Az Árviz fel-szedi a' Csalló-közben, annak idejében, a Bogjákat, Kalánczyákat, 's el-viszi, Isten tudja havá, Buda-felé.*

Botsáſs hát békével! — — —

Töltés. Te patvarkodó! nints
E' földön ravaſzſzabb 's agya furtabb nállod,
Szaporitni a' ſzót miért nem ſajnálod?
Nem tsak akkor ſzoktad e' Megyét boritni;
Mikor a' Vetéſe földen kezd viritni.
Hanem a' nagy Nyári munka idején-is,
Aratás elején, Hordás közepén-is.
Ekkor ſok kepéket, Kereſztes buzákat
Fel-kapſz, 's el-viſzed az árpa kalangyákat.
Sôt ne hazudj: mert az réti bogjákat-is
Vagy rablod, vagy rontod a' Kazalokat-is.
Igy éhel halókká embert, barmot téſzel.
Ne mond hát: hogy nékünk kárunkra nem léſzel.
Azért, vagy igy, vagy ugy! de el-nem botsátlak,
Meny viſzſza — ez uttal ſziveſsen nem látlak.
Sôt majd ugy meg — — — —

Hab. Laſsan! Töltés bátya laſsan!
Ne fenyegetôdzél olly fennyen 's magaſsan.
Lám tsak orrodig láttſz, már el-hiſzem 's látom
De jer, éſzre hozlak, tsak hald-meg Barátom!
Ha meg-esnék-is az, hogy illy kárt vallyanak
A' Csalló-közíek; de meg-botsáſsanak
Mert edgy-felôl ha kár, más réſzrôl meg haſzon
Nem marad még azért erſzények horpaſzon.
Mivel annyi halat ſzoktam ô hozzájok
Vinni, hogy ſzüntelen tele áll Bárkájok.
'S noha mind untalan zavarják, keverik
Halas-tavaikat, még-is mindég merik.
Mellyôl meg-is ſzokták magokat pénzelni.
Magok-is mellettem kéſzek itt felelni.
Pedig ehez ſzántás, vetés és aratás

Nem kell, sem kaszállás, hordás, vagy nyomtatás.
Má-ként esztendeig kell nékik dólgozni,
Ejjelt, Napot, edgyé tevé fáradozni
Még-is, edgy kis pénzre szert alig tehetnek,
Sok munka után-is tsak alig élhetnek.
De igy napról napra, hogy ha meg-énezik
Indúl Kurtöjéhez (a.) 's mihelyt meg-érkezik
Szákját belé veti, és kavarit vele,
Edgyet, 's egyszeribe hallal merült tele.
Azonban ki-vonnya belöle nehezen —
Hát olly sok az áldás, hogy maga-is ezen,
El-bámúl; 's örömmel mégyen-el mellöle,
Maga is jól lakik, pénzez-is belölle.
Még a' szegény ember-is igy jóbban élhet,
Leg-alább minden nap jól lakáll remélhet.
Tsak ha halászatot nézni megy-is lába,
Edgy két darab halat vetnek a' szájába.
Mitsoda bóldogság ez? — — —

Töltés. Gonosz Portéka,
Otsmány tsusolódó Nemzet maradéka!
'S hát szemeinket bé-kötni igy akarod?
Ravaszságod' hát illy szép szinnel takarod?
Tán hát erövel-is által akarsz jöni?
Hihető, hogy ezért kezdél felyebb nöni.
Esküszöm, hogy által nem jöszsz e' határon.

Hab.

Vóltam én két pénzel, mászszor-is Vásáron.

Ne

(a.) *A' mit másutt vésznek vagy varsának hivnak, azt itt, Általnak nevezik; ennek a' Hal fogoját, melly Alföldi Kürtö formára van készitve, mondják osztán a' Csalló-köziek Kürtönek.*

Ne gondold! hogy könnyen meg-ijjedjek tőled,
Bár özönnel okádd, mérgedet belőled.
Már meg-vallom, hogy van nékem olly szokásom,
Hogy ahol nints szabad által-botsátásom.
Erőszakot tészek, még-is meg-kell lenni.

Töltés.

Vészem észre, most-is, azt akarsz hát tenni!
De tudd-meg nékem-is van füzfa fegyverem.
Számos óltaltalmazó, segitő emberem.
Tsak edgyet kiáltok; mingyárt jelen lésznek,
Néked ellent állnak, rajtad erőt vésznek.
Nem tanátslom azért, hogy erőszakhoz nyúlly.
Ne hogy osztán, nem vélt esetedem búsully.
Jobb hogy vizsza szaladsz, Megyém' ellensége!
Hallod: száz szónak-is, ihol edgy a' vége.
Takarodj szaporán — — — —

Hab. Ni! ha meg-ijjednék.

Tőle, vagy ha néki könnyeden engednék;
Nagy vitéz vólna ő — De tán nyelve tsapját
Majd le-ejti, és el-hullattya kalapját.
Ugy nézz a' szemembe! még ma el-felejted
Nyakasságod, 's porba petsenyéd-is ejted.
Meg adod árát ez embertelenségnek,
Rémitő példája lészsz a' nyelvességnek.
És mit-is installyak? Hab társaim, rajta!
Sok szép szavainkra, lám semmit se hajta.
Erőszak! hatalom! — — —

Töltés. No! én protestálok.

Egre, földre; Csalló-közre ápellálok.
Az ebek iszszák-meg annak dühöss vérét,
A' ki mér próbálni, 's igy adja-meg bérét.
Ki húll-foga, lába törik, 's még ma korán

Ed-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Edgyütt lefsz, tudja meg, Plutoral Vatsorán.
Kinek kell az élet? mingyárt mennyen hátra,
Halál fején, a' ki mász ez Ararátra.
Proteftálok! — — —
Hab. Nemes; nem tsuda hogy kiált.
Valaha valami próbát talám ki-ált.
De ne irtozzatok Társaim! ö töle —
Senki még tsak meg-se mottszannyon elöle.
Tsak Török ez! elébb köti a' koszorút,
Mint fem el-végezné a' véres háborút.
A' gyözedelemmel nagyon ditsekedik,
Pedig majd nyakába vefzély kerekedik;
Tsak jertek! rontsuk-meg, hágjunk tetejére,
Emlékeztefsük rá az Annya tejére. (a.)
Hadd tudja-meg: mi vólt? 's mi lefsz jövendöben?
Ne bizzon illy rongyos alatsony teröben.
Fogjuk körül, 's mofsuk-ki éppen tövéböl,
Még a' Tengerbe is vigyünk követséböl.
Most rajta vitézek! — — —
Töltés. Meg-álly! mingyárt meg-hal,
Valaki közelebb a' hegyemhez talpal.
Még emlékezete-is a' föld szinéröl,
El-vész, foha szó se lefsz Nemzettségéröl.
Jobb kiki fejére hogy visellyen gondot!
Ne kövefsétek Ti Habok! e' bolondot.
Vizen hozott, vizen 's vizre visz Titeket.
Még ma el-vefztitek érte élteteket.
Nemefsek, Polgárok! hamar fegittségre, —
Jöj-

(a.) *A Töltésnek Annya a' föld, a' földnek tetje pedig a' Viz, melly sokszor semmivé tészi ezt az Annyák Fiát, sok hellyeken.*

Jöjjetek frissen a' dühödt ellenségre. —
Csalló-köz ne botsásd! — — —
Háb. Már ne-is halgassuk
Szavát; hanem frissen tövéből ásztassuk.
Csak szalma tüz néki, minden bátorsága.
Rajta!! Amott már edgy tán által-is hága.
Mondjad azoknak-is, hogy réft kerefsenek,
A' mellyen könnyebben által mehefsenek.
Te közepit furjad, Ti a' tetejére
Mászszatok, hozzátok a' Pletykát eszére.
Hól leg' alatsonyabb 's völgyesebb? nézzétek
Utatok mindnyájjan arra intézzétek.
Itt magass; hát tövét vésétek, ásátok
Ha lehet fenékkel-is fel-forditsátok.
Ugy, ugy! még-is jobban! most mingyárt meg-adja
Magát; Brávo! ihol már szinte szaladja.
Ide most Társaim mind! ez erősségen
Itt vágjuk magunkat által. Lám be régen
Vi attyuk, instállyuk! No tsak most mind rajta!
Utánnam jöjjetek, zuh! — —
Töltés. Jej, Pokol fajta!
Oh Csalló-köziek! kérlek ne hagyjátok.
E dühösz Árviznek eléb is állyatok.
Pongrátz! (a.) tsak szaporán, Te az embereket
Vettesd-ki, 's mond meg hogy ronyák Töltéseket.
Nézd: meg-febsiték már itt derekamat
Amot

(a.) *Pongrácz, edgy Megyeri közönséges Polgár, ki a' Vármegyétöl 80 forint esztendei fizetéssel, a' Csiliz Töltésének Ballérjává, Hadnagyává, gondviselöjévé tétetett, az el-mult Esztendöben.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Amott a' mint érzem furják óldalamat.
Siefs, és ne kéfsél fegittségre jöni,
E' réft náddal avagy vefzfzövel bé-fzöni.
Fogd-el ezt a' vizet — — —

Hab. Haha boldogtalan!
Minden mefterféged immár hafzontalan.
Nem akkor fzokták a' Lovat abrakolni,
Mikor tsatára vagy harczra kell rukkolni.
Késö a' fegittség, ha már által vágta
Magát az ellenség — Ládd itt-is meg-hígta
Már fzanafzélt hátad a' viz, mindenfelöl
Omlik, zug, körül vett mind kivül, mind belöl.
Hadd jajgafson! igy jár, a' ki a' fzép fzónak,
Nem enged — már fzabad uttya az hajónak.
Ti vitéz Társaim! utánnam tartsatok,
Te! maradj magadnak; rá fe halgafsatok.
Ládd Te embertelen! — — —

A' Töltés fíralma.

— — — Jaj nyomorult fejem!
Im most forr torkomra az Anyai tejem.
Meg-ronta! Jaj nekem! Jaj a' Megyémnek-is,
Oh bizony jaj! fok viz-vette Helységnek-is.
Jó eftvét Csalló-köz! ihattfz már eleget,
Nem láttfz most egyebet, tsak vizet és eget.
Igy jár az az Orfzág, mellynek lakofsai
Reftek, és nintsenek erösfs gránitzai.
A' mellynek határit, ha fzorgalmatofsan
Nem örzik, vagy Kordont nem vonnak okofsan.
Könnyen fzabad utat ád az ellenségnek,
Hellyévé léfzen fok fzerentsétlenségnek.

(A' többi máfzfzor következik.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' régiek Aranykertyének folytatása.

Úgy jár a' Majoros, ki a' maga dolgát,
Idején nem tészi, bár tartson sok szólgát.
Késö akkor vetni, mikor hóval borúlt
A' föld; mert a' szántó Vas abból ki-szorúlt.
Veszé hasznot a' ki késön megy Vásárra?
Leszszé Jószágának ott azután árra?
Minek a' Köpönyeg, ha az esö el mult?
Késö földozni, ha a' ruha meg avult.
Mig egészséges vagy addig kell vigyáznod.
Ha meg-betegedtél, nehéz azt le-ráznod.
Az az okos ember, ki az orrán túl néz,
'S a' maga hasznára minden dolgot intéz.
A' szamár elébb bög, mintsem szélvész lenne;
Bölts, a' ki addig tölt, mig a' Viz rá menne.
Ti Csalló-köziek, most már késön fogtok
A' Töltéshez; fűstben megy minden dologtok
Megy a' Viz! csak annyi eszközt-is ez ellen,
Mellyel el-fognátok, hol vesztek hittelen?
Idején kellene engemet tölteni,
Ha nem akarnátok ezt el eresztení.
De minthogy resteseek a töltésben vagytok,
Velem 's magatokkal csak könnyen fel hagytok;
Úgy hogy ha jöttök is hozzám hébe hóba
Nem munkálkodtok még akkor-is valóba.
Négy öt orát egy Nap, azt-is csak kelletlen;
Ha töltötök, nagy jó; 's igy vagyok erötlen.
Itt maga Pongrátz-is, kész értem felelni. —
Alig ha nem lehet ezt méltán szégyelni!

Im' azért Barátim most vallyátok kárát.
E' gondotlanságnak most adjátok árrát.
Nékem hát mindnyájjan ezt meg-botsásfsátok:
Hogy a' rettenetes árviz omlik rátok.
Tsak hamar áfóra, kapára kapjatok,
Vagy más toltó eſzközt kézbe ragadjatok.
Most kiki magára jól gondot viſellyen,
Es hogy háza tája vizzel megne tellyen,
Árkoláshoz hamar 's töltéstéshez fogjatok,
Illy puſztitó Árvizt bé-ne botsáſsatok.
Ne higyjetek ama tsalárd Hab ſzavának,
Mert az ellensége Megyétek tájának.
Nem viſz annyi halat, a' mennyit igére,
Midön ſzabad által utat tölem kére.
Ha igaz lehet-is az, a' mit mondanak,
Megyertsröl, hogy egyſzer kaput nyitottanak.
Az Árviz idején, 's hogy a' viz bé-ſzalatt,
A' kapu fájához kötöztétek a' halat.
De tán nem haláſztak ök-is igy azólta,
Illy bóven a' halat hozzájok nem tólta.
Ti ſe hidjétek azt, hogy majd meg-gazdagit;
En mondom, hogy a' helyt inkább meg-haragit.
Hogy azért többſzör-is illy ſiralmos Károk
Ne jöjjenek rátok — Nemeſek Pólgárok!
Azt tanátslom: mihelyt ki-megy a' föld fagya,
Mihelyt hirt ád néktek a' Toltés Hadnagya:
Mindnyájjan egy ſzivel lélekkel jöjjetek,
Es ugyan emberül engem meg-töltsetek.
Ne várakozzatok az Árviz hirére;
Mert hirével együtt jár, s jö e' Megyére.
Késö leſzſz már akkor kapni ide tová,
Nem hátrál ez! kiáltsd bár ſzázſzor-is: Hová?

Ha-

Biblioteca Universitară Cluj

Hanem idejében tôltsetek szorgosan,
Magatok hasznára jól 's szorgalmatosan.
Meg-látsátok hogy illy Kár nem ér titeket,
Nem vészi-el a' viz tôbbszôr földeteket.
Ezt hát szenvedjétek ez úttal békével,
Mely pótolódjon ki ezer szerentsével.
Azonban ez Intést hiven meg-tartsátok,
Igy nem jô viz rátok — Most Isten hozzátok!

Hir-adás.

A' Keresztyén Vallásban, a' leg-inkább megkivántató dolog, a' Hit. A' Hit, jó tselekedetek nélkül hólt állat. A' ki tehát Keresztyén akar lenni, annak hinni is kell, jót-is kell tselekedni. A' Hit, egyenesen csak a' hivô személynek használ; de a' jó tselekedet, mind a' tselekedô személynek, mind másoknak. Látni való dolog tehát, hogy mind a' Keresztyénségre, mind pedig a' Társasági életre nézve, a' jó életet tanitó Keresztyén Erkôltsi Tudományos Könyvek, felette igen hasznosok és szükségesek.

Vagynak már a' Magyar Nyelven-is elég Keresztyén Erkôltsi Tudományos Könyvek; de jók igen kevesek; a' mellyek jók-is, azok, vagy csak valamely részre szitók, 's nem minden Keresztyénektôl használhatók; vagy csak dirib darab munkák; vagy hosszasok, ártosok, és nem mindenektôl megszerezhetôk; vagy pedig régi meg-avúlt értelmekkel tellyesek. Igen nagy szüksége van tehát még a' Magyar Nemzetnek egy ollyan Keresztyén Erkôltsi Tudományos Könyvre, a' melly, jó, a' mái Világnak

nak értelméhez alkalmaztatott, minden Keresztyé nektöl egy formán használható, a' benne lévö dol gokra nézve tökélletes, 's azonban révid és öltsö légyen.

Mind ezen tulajdonságok egy summában fel-találtatnak *Lesz Gottfridnek*, a' Göttingai Universitásban Keresztyén Erköltsi Tudományt tanitó Professornak azon Könyvében, melly Német Nyelven, elöszször 1777 ben, az után pedig 1780-ban Világra jött, 's a' melly most Magyar Nyelven ki-fog nyomtatni.

A' kik ezen hasznos munkának Magyar Nyelvre való nyomtattatásával Hazájoknak használni akarnak, azok az alább emlitendö elö-fizetést bé szedö Uraknál tégyenek-le tizen-öt No. 15. garasokat; mellyekért a' Könyvet, leg-sellyebb-is a' jövö Juliusnak az utóljján, bizonyosan fogják venni; melynek eleire, az elö-fizetöknek nevezik-is ki-fognak nyomtattatni, hogy jövendöben-is tudhassa a' Haza, hogy kik lettenek légyen ezen részben az ö Jóltévöi.

Az elöre való fizetésnek ideje, a' jövö Májusnak utólsó napjáig határoztatott.

Az elö-fizetést bé-szedö Urak, minden tizenedgyedik Exemplárt ingyen fogják kapni, csak hogy az ezután magát meg-nevezendöt az elö-fizetö Uraknak neveikröl, Charaktereikröl, lakó helyeikröl, és az Exemplároknak a' magok kezekhez való küldettetéseknek leg-jóbb módjáról tudósittsak.

Az

Az elö-fizetésnek bé-szedésére, ezen következendö Urak kérettetnek:

Budán — Dipöld és Lindauer Könyv-áros Urak.
Böszörményben, — a' T. Prédikátor Urak.
Beregszászban — a' T. Prédikátor Ur.
Debreczenben — a' N. Kollégyiumban Senior Ur, és Imre János Könyv-áros Ur.
Nagy Györben — T. Sz. Nagy István Ur, és Müller Ferentz Könyv-kötö Ur.
Gyöngyösön — T. Prédikátor, és Sumann Könyv-kötö Ur.
Gál Szétsben — Tiszt. Prédikátor Ur.
Hatházon — Tiszt. Préd. Ur.
Huszton — Tiszt. Prédikátor Ur.
Kassán — T. Maklári János Ur Prédikátor.
Kazintzon — T. Olasz Péter Ur Prédikátor.
Ketskeméten — T. Prof. Farkas János Ur, és Sállya Péter Könyv-kötö Ur.
Komáromban — T. Pétzeli Jósef Préd. Ur, és Ketskeméti János Könyv-kötö Ur.
Keresztesen — T. Espereszt Szathmári Ábrahám Préd. Ur.
Kardszag Ujj-Szállason — T. Préd. Ur.
Kösösön — Tiszt. Prof. Medgyesi Páll Ur.
Kún Szent Miklóson — T. Motsi János Préd. Ur.
Losontzon — T. Kármán Jósef Ur, Prédikátor.
Léván — T. Szuhai István Préd. Ur.
Makón — T. Vetsei Miklós Ur, Préd.
Miskóltzon — Tiszt. Prof. Komját Ábrahám, és Mezei Jósef Urak.
Nagy Váradon — T. Szaklányi Ur, Préd.

Ná-

Nánáfon — a' T. Préd. Urak.
Ó-Budán — Tiszt. Dobos István Ur, Préd.
Pápán — T. Búzás Pál Ur, Préd, és Szép Miklós Könyv-kötö Ur.
Pesten — Vájngand és Köpf Könyv-áros Urak.
S. N. Patakon — Kis-Ári Tóth János Bibliothekárius, és Szabó János Könyv-kötö Urak.
Posonyban — Varjas Pál Ur.
Putnokon — T. Réti András Ur, Préd.
Pelsötzön — T. Kökényesdi Ur, Préd.
R. Szombaton — Tsapó Jósef Ur, Könyv-kötö.
Rosnyón — Ethey Imre Ur, Könyv-kötö.
Sopronban — T. Vietoris Ur, az ott lévö Evang. Gymn. Professora; és Sráb Gottlib Ur, Könyv-kötö.
Szathmár Németiben — Farkas János Ur, Könyv-kötö.
BCU Cluj / Central University Library Cluj
Szentesen — T. Szönyi Pál Ur, Préd.
Székes Fejér Váron — Láng Ágoston Ur, Könyv-kötö.
Sajó Szent Péteren — T. Szabó Pál Ur, Préd.
Szerentsen — a' T. Prédikátor Ur.
Szepsiben — T. Tasnádi Székely István Ur, Préd.
Szikszón — T. Szathmári P. Jósef Ur, Préd.
Szigeten — a' Réf. Gymnas. Professora.
Tokajban — T. Nádaskai András Ur, Préd.
Tállyán — T. Palótzi Pál Ur, Préd.
Tzegléden — a' T. Prédikátor Ur.
Turon — a' T. Préd. Urak.
Ujjhelyben — T. Katona Sigmond Ur, Préd.
Vásárhelyen — a' T. Préd. Urak.
Vátzon — T. Török István Ur, Préd.

Vc-

Verötzétzén — T. Szilváſi Gábor Ur, Prédikátor.
Veſzprémben — Baumájſzter Ferentz Ur, Könyv-kötö.

Erdélyben.

Enyeden — T. Galambos Mihály Ur, Profeſsor.
Kolosváron — a' Réform. Collegium. Bibliothekáriusa.
Maros Vásárhelyen — a' Réform. Colleg. Bibliothekáriusa.
Szebenben — Barth és Genzelmájer Könyv-áros Urak.
Tordán — T. Gyöngyöſi Jóſef Ur, Préd.
Udvarhellyen — T. Kaſsai Sámuel Ur., Préd.

Auſtriában.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bétsben — A' *Magyar Kurir* Ur.

Tseh-orſzágban.

Wellimben — T. Superatt. Kováts Ferentz Ur.

Hir-adás.

Mindeneknek adatik tudtokra, hogy minekutánna *Papp Suſánna* Felsö-Örſi lákos *Ujvári Imre* nevü Hiteſsét hitetlenül el-hagyván, már mint egy 20 eſztendöktöl fogva attól távúl titokban lappangana, és már moſt fenn emlitett *Ujvári Imre* a' Dunántúl való Kerületbéli Tábla alatt lévö *Szaladi*

Tor-

Törvényszéknél azon hite-szegett Hitességtől való elvállását instálná; *Papp Susánnának* a' Törvény-szerént való meg-jelenésre és maga mentségére, a' fenn Nevezett Törvény-szék által 3 határok rendeltettek u. m. 1. Jun. 1. Aug. és 1. Oktober, ezen folyó esztendőben; mellyeken meg-nem jelenvén, a' következéseket magának tulajdonithatja. Költ a' fenn emlitett Törvény-szék gyülésében; *Szala-Egerszeg* M. Várossában Mártz. 13-dikán 1788-ban.

Tudósitás. Posonyból 18. Apr. T. D.

A' mi Magyar Musánknak — Levelében *Ungi Pál* Ur halála felöl tett tudósitásunkhoz még ezt-is emlitenünk és hozzá ragasztanunk vólta-képpen szükséges, hogy t. i. a' fenn emlitett meg-boldogult nem csak ama nevezetes hires *Báró Trenk Fridrik* Ur' emlékezetre méltó élete' historiájának elsö Darabját forditotta-le, hanem a' 2-dikát és 3-dikát-is tulajdon kezével és munkájával Magyar nyelvel meg-ajándékozta; melly hátra-lévö részek-is, a' mint már emlékeztünk, *Tállyai Dániel* Ur költségével Posonyban Sajtó alatt nyögnek, és rövid idö alatt mint szép és minden hiba-nélkül való nyomtatások a' Magyar Piatzra ki-botsátatatnak.